

Kritik mot Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun för underlåtenhet att överlämna ett överklagande till överinstans m.m.

Bakgrund

AA klagade i en tidigare anmälan till JO på Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun, på Polismyndigheten i Stockholms län och på Vägverket (ärende dnr 4502-2008). Klagomålen avsåg handläggningen av ett ärende om flyttning av fordon. Det framkom i ärendet att en bil tillhörig AA hade bedömts som fordonsvrak och skrotats utan att vare sig hon eller Polismyndigheten i Stockholms län hade underrättats om det. Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun anmodades därför att göra en utredning och yttra sig över kommunens handläggning av ärendet. Sedan det framkommit att – förutom att beslutet om flyttning och skrotning hade överklagats – Åklagarmyndigheten hade inlett en förundersökning om kommunens handläggning, beslutade JO att avskriva ärendet (beslut den 26 november 2008).

Anmälan

AA klagade i en ny anmälan till JO främst på Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun. Av anmälan och de till anmälan fogade handlingarna framgick att nämnden varken omprövat beslutet om flyttning och skrotning av fordonet eller överlämnat hennes överklagande till länsrätten för prövning. Därutöver ville AA bl.a. att JO skulle ompröva sitt tidigare beslut.

Bland de handlingar som fogats till anmälan fanns en skrivelse den 27 januari 2009 till AA från park- och gatuchefen BB vid samhällsbyggnadsförvaltningen. Skrivelsen hade följande lydelse.

Begäran om omprövning

Vi agerar inte i ärendet medan vi väntar på resultat från åklagarmyndigheten där ärendet ligger idag.

Utredning

Följande muntliga upplysningar hämtades in.

Tjänsteanteckning 2009-02-23

Telefonsamtal med park- och gatuchef BB vid Botkyrka kommun som på fråga om AA:s begäran om omprövning alternativt överklagande av beslutet om flyttning av fordon uppger följande. Skrivelsen den 27 januari 2009 till AA fick en något felaktig rubricering. Egentligen syftade skrivelsen på hela ärendet. Kommunen agerar således inte om inte åklagare eller någon annan ålägger kommunen att agera. Handlingarna i ärendet har överlämnats till kommunens jurist. Hon återkommer med besked om vem som nu har hand om ärendet.

Tjänsteanteckning 2009-02-24

Telefonsamtal från BB som återkommer med beskedet att CC är handläggare i ärendet som har dnr SBF 2008:319.

Tjänsteanteckning 2009-02-25

Telefonsamtal med handläggare CC som uppger följande. AA:s begäran om omprövning alternativt överklagande har besvarats den 1 december 2008 per e-post. Beskedet den 27 januari 2009 från BB avsåg ytterligare ett överklagande över beslutet från AA daterat den 16 januari 2009. Skälet till att någon omprövning inte gjorts eller till att något överklagande inte vidarelämnats till länsrätten är att enligt lagen om flyttning av fordon i vissa fall kan beslut enligt den lagen inte överklagas. Huruvida andra regler gör att besluten kan överklagas kan de som handlägger ärenden om flyttning av fordon inte bedöma. Hur det förhåller sig med det får juristerna avgöra. Enligt kommunjuristen DD behöver dock kommunen inte sända något till länsrätten om inte länsrätten begär det. Hon sänder över e-postsvaret den 1 december 2008 till JO.

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun anmodades att göra en utredning och yttra sig över handläggningen av AA:s begäran om omprövning alternativt överklagande av beslutet att flytta och skrota fordonet i fråga samt över vad som kommit fram i ärendet genom kommunens muntliga upplysningar till JO.

Samhällsbyggnadsnämnden lämnade som svar på JO:s begäran om utredning och yttrande en tjänsteskrivelse av samhällsbyggnadsförvaltningen daterad den 1 april 2009. Av tjänsteskrivelsen framgick bl.a. följande.

Yttrande

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick en hemställan (beställning) via telefon från fastighetsbolaget Din Bostad den 8 juli 2008 att de behövde få ett fordon flyttat eftersom det var sönderslaget och utgjorde ett hinder för ett arbete som skulle ske i anslutande parkeringsgarage vid parkeringen på Idunsväg i Norsborg.

Den 9 juli 2008 besiktigade förvaltningens tjänstemän fordonets skick och bedömde det som fordonsvrak. Eftersom fastighetsägaren själv redan hade försökt få tag i ägaren, vilket är brukligt, innan de skickade hemställan till kommunen beställde förvaltningen transport till skrot. Den 16 juli 2008 kördes fordonet till skrot.

Enligt lagen om flyttning av fordon i vissa fall (LFF 1982:129) kan inte kommunens beslut överklagas. Den 8 augusti 2008 tog anmälaren kontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen och undrade över sin bil. Hon fick då besked vid besök på kommunalhuset att hon inte kan överklaga detta beslut utan att hon får stämma kommunen om hon anser att kommunen har gjort fel.

Anmälaren tog kontakt med Motormännens riksförbund som å anmälares vägnar begärde omprövning alternativt överklagande 24 oktober 2008. En påminnelse om detta brev kom via e-post den 28 november 2008. Den 2 december 2008 fick Motormännens riksförbund ett svar via e-post där förvaltningen erbjöd anmälaren ersättning för bilen. Motormännens riksförbund meddelade då att anmälaren skulle återkomma med besked i saken till kommunen.

Anmälaren kontaktade kommunen per telefon i december 2008 och meddelade att hon inte var nöjd med kommunens besked.

JO begärde en utredning och yttrande i ärendet redan den 12 november 2008 men återkallade sin begäran den 16 november 2008 med anledning av att ärendet är under utredning hos Åklagarmyndigheten.

Den 16 januari 2009 inkom ett brev från anmälaren där hon återigen krävde en omprövning alternativt överklagande. Den 27 januari 2009 skickade förvaltningen ett svar där förvaltningen meddelade att vi inte kommer att agera mer i detta ärende utan att vi väntar på resultat från Åklagarmyndigheten.

Bedömning

Enligt förvaltningens rutiner ska förvaltningen alltid kräva bevis av fastighetsägaren att denne varit i kontakt med bilägaren i fråga.

I det här fallet har vi brustit eftersom vi av misstag inte följt denna rutin. Vi borde också i våra svar till anmälaren ha upprepat att det inte fanns någon möjlighet att överklaga detta ärende.

Avsikten med vår hänvisning till ärendet hos åklagarmyndigheten var inte att avsäga oss ansvar men eftersom anmälaren polisanmält kommunen tyckte vi att det var viktigt att få besked i frågan.

Anmälaren har kontaktat flera olika tjänstemän, förvaltningar och förtroendevalda. Det har medfört att hon fått svar från olika personer. Ärendet har dock hela tiden handlagts av samhällsbyggnadsförvaltningen med en ansvarig handläggare.

Vi har sett över våra rutiner och kommer att förtydliga uppgift om handläggare i liknande ärenden.

Vi bedömer att vi har bra rutiner för hur vi arbetar med dessa ärenden. Den huvudsakliga bristen har bestått i att den inledande rutinen – att kontrollera fastighetsägarens åtgärder – inte följts. Det har fått olyckliga konsekvenser.

AA kommenterade remissvaret och anförde bl.a. att kommunen inte ens nämnt länsrätten i sitt yttrande.

Bedömning

JO:s utredning begränsar sig i detta ärende till frågan hur nämnden har hanterat AA:s begäran om omprövning alternativt överklagande av beslutet att flytta och skrota hennes bil.

Enligt 23 § förvaltningslagen (1986:223) ska en skrivelse med överklagande ges in till den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet. När skrivelsen kommit in har myndigheten att först överväga om beslutet ska omprövas enligt

27 § förvaltningslagen. Enligt denna bestämmelse ska en myndighet som finner att ett beslut, som den har meddelat som första instans, är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ändra beslutet om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Denna prövning får inte medföra att ärendets handläggning onödigt fördröjs.

Om beslutet inte ändras på det sätt klaganden begär ska myndigheten pröva om skrivelsen med överklagande har kommit in i rätt tid, 24 § förvaltningslagen. Har den kommit in för sent ska överklagandet enligt huvudregeln avvisas. Om skrivelsen inte avvisas ska den, tillsammans med övriga handlingar i ärendet, överlämnas till överinstansen, 25 § förvaltningslagen. Det allmänna skyndsamhetskravet i 7 §

förvaltningslagen gör sig gällande även här. JO har i tidigare beslut uttalat att som huvudregel gäller att överlämnandet bör ske inom en vecka från det att överklagandet kommit in till beslutsmyndigheten.

I normalfallet inskränker sig således beslutsmyndighetens handläggning till en kontroll av att skrivelsen med överklagande har kommit in i rätt tid och att inga uppenbara felaktigheter förekommer i det överklagade beslutet. Därefter återstår bara att överlämna överklagandeskrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som ska pröva överklagandet. De övriga förutsättningar som måste vara uppfyllda för att överklagandet ska kunna tas upp till prövning, t.ex. att det är fråga om ett beslut som kan överklagas, prövas av den högre instansen och alltså inte av beslutsmyndigheten.

Som framgått har nämnden stått fast vid det fattade beslutet att flytta och skrota AA:s bil, vilket meddelats både AA personligen och hennes ombud. Med hänsyn till att både skrivelsen från ombudet och skrivelsen från AA personligen också innehållit ett överklagande som alternativ skulle nämnden inte ha stannat med dessa underrättelser utan även hanterat detta.

Det kan framstå som en onödig omgång att sända ett överklagande till en överinstans om det finns ett överklagandeförbud. Huruvida ett överklagandeförbud är tillämpligt eller inte är emellertid överinstansens uppgift att avgöra.

I avsaknad av särskilda regler för vilken instansordning som gäller är länsrätten rätt överinstans (se 22 a § förvaltningslagen).

Det är sammanfattningsvis nämndens uppgift att sända skrivelserna med överklagandena vidare till länsrätten tillsammans med handlingarna i ärendet.

Vad som i övrigt har kommit fram ger inte anledning till något uttalande.